Nro 250.

KURJER POLSKI

Wszystko dla wszystkich.

WARSZAWA
Piątek dnia 20 Sierpnia r. 1830.

Prenumerata miesięczna złp. 2 gr. 20.
Kwar. złp. 8. Nr pojedynczy gr. 5.

Wiadomości Krajowe

Wkrótce wyjdzie z druku dzieło p. t. *O pańszczyznie z dołączeniem uwag nad fizycznym i moralnym stanem ludu*, napisane przez J. L. Żukowskiego.

Poezje Mickiewicza zwróciły na siebie uwagę Paryża. Pierwsze wydanie przekładu Wallenroda, uskutecznionego tamże przez P.P. Miaskowskiego i Fulgence, rozkupione zostało tak prądko, że xięgarze nie zdołali nawet kilku exemplarzy takowego do Warszawy przesłać. Powtórne wydanie w formacie mniejszym (pierwsze było w dużéj 8ce) wyjdzie wkrótce z pod prassy. Oprócz Wallenroda znajdują się w pierwszém wydaniu *Sonety Krymskie* i *Farys* przez samego Mickiewicza dla znanego rzeźbiarza pana David przełożony; wszystko prozą. Zasługują na uwagę miejsca, w których Mickiewicz od swego oryginału odstąpił. Miało już wyjść i inne tłumaczenie Wallenroda wierszem.

Podług przepowiadań *Meteorologa wiejskiego* od d. 20 do 30 b. m. deszcze będą częstszemi i obfitszemi.

(A. n.) Wszystko na tym świecie rodzi się, rośnie i czasem doskonałości swojéj dosięga. To, o czém ludzie przed laty ani nawet pomyśleć mogli, z czasem odkrywa się samo przez się, rośnie, doskonali się i dojrzéwa. Tém prędzéj i lepiéj dziać się zwykło w rzeczach naukowych, choćby były najtrudniéjsze, gdy ludzie wspólnie połączeni zgodnie pracują. Mamy tego liczne z dziejów przykłady, a świeży, widziemy w nauce meteorologji. Gdy za czasów Inacha Grecy, acz najoświeceńsi w całéj Europie, błąkali się w lasach bez chat i napół nadzy, żaden z nich nie mógł nawet pomyśleć ażeby wiatry huczące i bez porządku chwiejące drzewami miały swoją przyczynę. Rożne doświadczenia przypadkowo i zumysłu czynione przekonały ludzi o bytności powietrza, i o niektórych jego własnościach; zaczęli wołać fizycy, a między naszemi Jan Sniadecki, Karol Kortum, Antoni Magier.... że wiatry i wszelkie odmiany w powietrzu mają swoje przyczyny, swój stały porządek. Wnet mnóstwo uczonych zajęło się dochodzeniem tychże przyczyn, aby upatrzyć pożądany porządek. Ludzie zarozumiali i prostacy żartowali z téj niezmiernie trudnéj pracy; lecz gdy niektórzy z owych gorliwych prawników w przepowiadaniach swoich byli dosyć szczęśliwemi, zaczęto ten przedmiot zupełnie pod inną uważać postacią. W tych dniach pewny fizyk warszawski znający osobiście *Meteorologa wiejskego* był w Lubelskiem i tyle miał szczęścia, iż wybadał od rzeczonego meteorologa prawidła, podług których postrzeżenia i rachuby czyni, że zaś te oparte są na chemicznych, aerostatycznych i astronomiczych wiadomościach, życzy ażeby kommissja WW. R. i O. P. przeznaczyła go do publicznego traktowania téj nauki; co jeżeliby nastąpiło, uniwersytet królewski-alexandrowski miałby

taką katedrę, jaką jeszcze żaden uniwersytet na całym świecie nie może się poszczycić. W roku przeszłym sam rzeczony meteorolog nie zasłużył na względy u uczonych klassyków, rzecz ciekawa, czyli w niniejszym jego zastępca (gdy pierwszy i drugi nie są klassykami) będzie szczęśliwszym. P. M.

Z Radomia. D. 27 lipca r. b. w szkole wyższéj płci żeńskiéj przez JP. Józefę Borowską utrzymywanéj, odbył się popis publiczny w obecności dozoru i licznie zgromadzonych rodziców panien w tym instytucie biorących edukacją. Szkoła ta od lat 5ciu w Radomiu zaprowadzona, zostając pod kierunkiem gorliwéj ochmistrzyni i ważnością swego powołania przejętéj, godnie odpowiada przeznaczeniu swemu. Wszystkie główniejsze nauki stosownie do przepisów Wys. Kom. Rz. Ośw. Publ. wykładane tu są z wielkim uczennic pożytkiem przez professorów szkoły Wojewódzkiéj. Odznaczające się w tym instytucie moralném postępowaniem i usilnością w naukach panny otrzymały nagrody w porządku następującym: z *klassy III* Puchacka Antonina, Swięcicka Katarzyna, Zakrzowska Anna, Kociubska Karolina, Puchacka Emilja, Piasecka Józefa, Jàtofft Ludwika; z *klassy II* Szemrawska Julja, Frydrycy Helena, Winnkler Marjanna, Puchacka Józefa, Targowska Ludwika; z *klassy I* Kowalska Ludwika, Moczydłowska Eleonora, Czajkowka Paulina, Sawczyńska Konstancja, Małecka Emilja, Małecka Michalina, Zabierzewska Józefa.

Zasłużyły na publiczną pochwałę: z *klassy II* Barcikowska Marjanna, Piasecka Teressa, Korycka Antonina; z *klassy I* Marczewska Marjanna, Borowska Emilja, Merecka Józefa, Paprocka Kassylda, Swięcicka Eufemja, Richter Ludwika, Dziubińska Ludwika, Strzembosz Eufemja. — X. J. Satrjan P. R. prezydujący w dozorze.

Dziś zrana ciepła stopni 7. — Wczoraj w połud. 12.

TEATR ROZMAITOSCI. Dziś: 1szy raz nowa kop: Piérwsza miłość czyli wspomnienia młodości, Co głowa to rozum, i Obiadek z Magdusią.

Wiadomości Zagraniczne.

Izby francuzkie wybrały xięcia Orleanu królem d. 7 sierpnia znaczną większością głosów; izba deputowanych większością 219 przeciw 33, izba parów większością 89, przeciw 10, ale obiedwie powołały go na tron Francji, pod warunkiem, ażeby z koroną przyjął zarazem zmiany w Konstytucji. Propozycję tych zmian uczynił dnia 7 sierpnia w izbie deputowanych P. Berard. Przedewszystkiém usiłował wywieść właściwość izb do stanowienia podobnych uchwał z prawa konieczności, gdyż ostatnia rewolucja zerwała dawniejsze stosunki, a podburzone stronnictwa domagają się to rządu republikanckiego, to powrotu syna Napoleona, a większa część narodu pragnie ustalenia porządku. Xiąże Orleanu był już wezwany na namiestnika przez wzgląd na jego osobiste przymioty, cnoty domowe i publiczne. Też same pobudki, powinny skłonić izbę do powołania go na tron Francuzów, ale ponieważ w dotychczasowéj konstytucji wiele zmian i ulepszeń jest potrzebnych, więc takowe teraz ustanowić należy. Po tym wstępie uczynił izbie propozycję, którą tu dosłownie umieszczamy: "Izba deputowanych, w duchu dobra pospolitego rozważając z wypadków dni 26, 27, 28 i 29 lipca, oraz z powszechnego położenia Francji wynikłą potrzebę, oświadcza, że tron wakuje i że naglącą jest potrzebą osadzić go na nowo. Izba oświadcza także, iż według życzenia i w interessie narodu francuzkiego wstęp do konstytucji i następne artykuły onéj powinny być wykreślone lub zniesione." To mówca wyliczył zmiany mniéj ważne, poczynione w konstytucji.

Zachowanie niniejszéj konstytucji i wszystkich praw przez nią uświęconych (są dalej wyrazy wniosku P. Berard) jest poruczone patrjotyzmowi i męztwu gwardji narodowych i wszystkich obywateli.

Oświadcza nakoniec izba deputowanych, iż przez osobne prawa w jak najkrótszym czasie trzeba starać się:

1) O rozciągnienie sądu przysięgłych do przestępstw policyjnych, a mianowicie druku. 2) O odpowiedzialność ministrów i urzędników 2 klassy. 3) O powtórne obranie deputowanych powołanych do urzędów publicznych. 4) O uchwalenie rocznego kontyngensu wojskowego. 5) O przywrócenie gwardji narodowych z przypuszczeniem ich żołnierzy do wyboru oficerów. 6) O xięgę praw wojskowych stanowiącą prawnym sposobem stan oficerów wszelkiego stopnia. 7) O administracją departamentową i municypalną z uczestnictwem obywateli do jéj składu. 8) O wolność publicznego nauczania. 9) O zniesienie podwójnego głosowania i o ustanowienie warunków do głosowania i obieralności.

Żąda oraz izba, aby wszelkie nominacje parów za rządów przeszłego króla, uznano za nieważne i niebyłe.

Nawzajem, za przyjęciem tych rozporządzeń i wniosków oświadcza izba deputowanych: iż pospolita i nagła sprawa narodu francuzkiego powołuje na tron Jego Królewiczowską Mość Xiążęcia Filipa d'Orleanu namiestnika królestwa i potomków jego w linji męzkiéj, podług prawa pierworodztwa, z wyłączeniem na zawsze linji żeńskiéj i jéj potomków.

W skutku tego ma być proszony Jego Królewiczowska Mć, aby powyższe zastrzeżenia i zobowiązania oraz przestrzeganie konstytucji i wskazanych jéj odmian uroczyście zaprzysiągł, i aby uczyniwszy to, przyjął tytuł Króla Francuzów."

Izba deputowanych wyznaczyła następnie kommissję do zdania sobie sprawy o tym wniosku, a kommissje wyznaczyły znowu P. Dupin starszego do tego zdania sprawy. P. Dupin pospieszył z tą pracą i jeszcze tegoż samego dnia wystawił izbie wypadek zdania kommissji. Zgodziła się ona na wniosek P. Berard z następującemi zmianami: Do artykułu 7 konstytucji, który mówi o pensjach duchownych, dodała, że religja rzymsko-katolicka jest wyznaniem większéj części mieszkańców; w artykule 8, który mówi o wolności druku wypuściła wyrazy: *które nadużyciu téj wolności mają zapobiedz*; w artykule 14 dodała, że król w postanowieniach i urządzeniach ani prawa zawieszać, ani od wykonania onego uwalniać nie może; wymagany do wyboru deputowanego wiek ustanowiła na lat 30, wyborcy na lat 25. Z artykułu który mówi, że osady rządzone będą podług oddzielnych praw i rozporządzeń, wypuściła wyraz *rozporządzeń*; W 74 artykule dodała, że król przy wstąpieniu na tron przysięgać będzie w obec zgromadzonych parów i deputowanych, że prawa narodu szanować i ustawę zasadniczą wiernie zachowywać będzie. Zgodziła się także kommisja z wnioskiem P. Berard, ażeby nominację 76 parów, na godność tę przez Karola X. wyniesionych, za niebyłą uznano i ażeby względem nominacji parów na przyszłość prawo było postanowione. Izba przyjęła te modyfikacje kommissji nazajutrz d. 7 sierpnia, a nadto jeszcze wniosek P. Dupin ażeby Francja przyjęła na powrót kolory trójkolorowe, a poprzednio jeszcze wniosek P. Salverte, ażeby byli ministrowie odpowiadali za zdradę kraju. Dodała także izba d. 7 sierpnia, że sądy przysięgłych rozciągnione będą do przestępstw politycznych.

Karól X. przybył dnia 4 po południu do Dreux; xiężna Berry była ubrana po męzku. Cała rodzina jedzie w jednéj karecie zaprzężonéj 8 końmi. W orszaku Karola X. jest prócz marszałka Marmont 10 jenerałów, między niemi xiąże de Guiche. Król nocował w Verneuil, a 11 ma stanąć w Cherbourg. Pułki eskortujące składają się z saméj gwardji konnéj, która koczuje na około miejsc spoczynku.

Obalono posąg jenerała Pichegru w Besançon.

Jenerał Gérard posłał do Algiéru rozkaz wojsku expedycyjnemu, ażeby zatknęło kokardę trójkolorową. Tenże sam rozkaz posłano i admirałowi Duperré, który prócz tego ma pełnomocnictwo oddania naczelnego dowództwa jenerałowi Berthezene, w razie gdyby marszałek Bourmont nie chciał dowodzić.

Lord Cochrane przesłał 10,000 fr. dla rannych w czasie teraźniejszéj rewolucji.

Namiestnik wydał postanowienie, by szczyty chorągwi gwardji narodowéj były ozdobione kogutem Gallów.

W nocy z dnia ostaniego lipca na pierwszy sierpień, na ulicy la Chaise przytrzymano wozy kassowe, w których się znajdowała gotowizna delfiny; tymczasowo została ona pod zajęciem.

Trybunał cywilny piérwszéj instancji województwa mazowieckiego.—Zawiadamia wszystkich wierzycieli massy Soldenhoffa i wszystkich chcących nabyć tak zwaną obligacją austrjacką na 20,690 zł. reńskich przez publiczną licytację przed delegowanym assessorem Modzelewskim, iż taż licytacja nie mogąc być odbytą w dniu 16 b. m. i r. odbędzie się niezawodnie w dniu 23 b. m. i r. o godzinie czwartéj w kassie depozytowéj trybunału. — W Warszawie dnia 17 sierpnia 1830 roku. — W zastępstwie prezesa *Bielski* sędzia prezyd. — Sekretarz *Czermiński*.

Dnia 13 b. m. znaleziony został zegarek; można go odebrać, po udowodnieniu własności, w domu pod Nrem 3109 na Przyokopowéj ulicy za wolskiemi rogatkami.

OBWIESZCZENIA Z BIORA INFORMACYJNEGO
przy ulicy Krakowskie Przedmieście pod N. 377.

(741) Osoba posiadająca doskonale język Francuki życzy dawać lekcje prywatne tu w Warszawie lub przyjąć obowiązek Guwernera na prowincji; bliższą wiadomość powziąść można w Biórze Informacyjném.

(742) Potrzebna jest młoda Francuzka choćby od lat 9 do 24, któraby mogła konwersować z młodemi panienkami tu w Warszawie; zechce się zgłosić do Bióra Infor.

(743) MAJSTER KRAWIECKI, znający doskonale swą sztukę, życzy sobie w znakomitym Domu na prowincji być umieszczony za nadwornego Krawca; żądający takowego dowiedzieć się może w Biórze Informacyjném.

(745) Przy ul. Franciszkańskiéj jest do sprzedania Kamienica z wolnéj ręki, która na teraz czyni przeszło 20,000 złp. czystego dochodu, z wolnéj ręki; możnaby ją nabyć za 200,000 złp. z których kilkadziesiąt tysięcy na gruncie pozostanie; będący w chęci traktowania o kupno tegoż domu jako téż i kilkanaście innych w różnych okolicach Warszawy i na różne ceny, zgłosić się raczy do Bióra Informacyjnego.

(739) Pewien młodzieniec dobrze piszący życzy sobie być umieszczony za Dependenta u Adwokata w stolicy lub zastępcę Wojta na prowincji; dowiedzieć się o nim można w Biórze Informacyjném.

(572) Osoba posiadająca kilka języków zagranicznych i ojczysty życzy być umieszczoną na rządcę Domu tu w Warszawie; bliższa wiadomość w Biórze Informacyjném.

(733) Osoba uzdatniona na Pisarza życzy sobie przyjąć podobny obowiązek w Warszawie u jakiego Piwowara lub téż na prowincją; wiadomość powziąść można w Biórze Informac.

(698) W Kawenczynie o pół mili za Pragą wyrabia się cegła i dachówka z wybornego materjału, dla dogodności będący w chęci nabycia takowéj za cenę niższą od cegły w Warszawie wyrabianéj. Tak cegła zwyczajna jako sklepiówka, trotuarka i grzysowa nadto dachówki każdego rodzaju w Biórze Informacyjném do przejrzenia złożone zostały gdzie je każdego dnia widzieć można jako téż i o cenie każdego gatunku dowiedzieć się można.

(753) Do Bióra naszego żądane są na posady BONY, mogą być: Francuzki lub Niemki, które stosowne dla siebie posady znaleźć będą mogły w Biórze Informacyjném.

(752) Potrzebny jest PANTALJON, choćby używany, o 5 oktawach, byle w dobrym stanie. Mający takowy do sprzedania, zechce się zgłosić do Bióra Informacyjnego.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO. KANTOR GŁÓWNY PRZY ULICY DANIELOWICZOWSKIEJ POD N. 616